

DOI: [10.38027/ICCAUA2021TR0052N10](https://doi.org/10.38027/ICCAUA2021TR0052N10)

An Opportunity Education Application During Pandemic Process

Prof. Dr. **Banu Çiçek Kurdođlu**¹, Doç. Dr. **Elif Bayramođlu**² and Arş. Gör. **Pınar Özge Yeniçirak**³
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü Trabzon, Turkey ^{1,2,3}
E-mail¹: banukurdoglu@gmail.com , E-mail²: elifsol_@hotmail.com , E-mail³: yenicirak.ozge@gmail.com

Abstract

In the text of the declaration in which evaluations are made on the advantageous and disadvantageous situations of the online education period for students and lecturers; In applied departments such as the department of landscape architecture, information was given about innovative teaching techniques developed in order to realize the gains of the course. In pandemic conditions that oblige distance education, the process has been tried to be made more efficient by motivating and student-centered methods for students and lecturers. In this direction, students were asked to use free visualization techniques that allow abstract expression of the concepts and planning models they learned in the course. Each student transferred his knowledge with a visualization technique he chose in line with his own individual skills and competence. Within the scope of the Greenways course in KTU Faculty of Forestry Department of Landscape Architecture; An application process using opportunity education, learning by experience and student-centered learning techniques has been put forward. As a result, products that allow for original, competitive knowledge transfer and sufficient visual dialogue skills have emerged.

Keywords: Online Education, Learning Techniques, Learning by Experience, Opportunity Education.

Pandemi Sürecinde Bir Fırsat Eğitimi Uygulaması

Özet

Online eğitim döneminin öğrenci ve öğretim üyesi açısından avantajlı ve dezavantajlı durumları üzerine değerlendirmelerin yapıldığı bildiri metninde; peyzaj mimarlığı bölümü gibi uygulamalı bölümlerde dersin kazanımlarını gerçekleştirebilmek adına geliştirilen yenilikçi öğretim teknikleri hakkında bilgi verilmiştir. Uzaktan eğitimi mecbur kılan pandemi koşullarında öğrenci ve öğretim üyesi açısından motive edici ve öğrenci merkezli yöntemlerle süreç daha verimli hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu yönde öğrencilerden ders kapsamında öğrendikleri kavramlar ve planlama modellerinin soyut anlatımlarına olanak tanıyan serbest görselleştirme teknikleri kullanmaları istenmiştir. Her öğrenci kendi bireysel becerisi ve yetkinliği doğrultusunda seçtiği bir görselleştirme tekniği ile bilgisini aktarmıştır. Öğretim üyeleri tarafından KTÜ Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde Yeşilyollar dersi kapsamında; fırsat eğitimi, deneyimleyerek öğrenme ve öğrenci merkezli öğrenme tekniklerinin kullanıldığı bir uygulama süreci ortaya konmuştur. Sonuçta özgün, rekabetçi bilgi aktarımına olanak tanıyan, görsel diyalog becerisi kazandırma konusunda yeterli ürünler ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Online Eğitim; Öğrenme Teknikleri; Deneyimleyerek Öğrenme; Fırsat Eğitimi.

1. Giriş

2020 yılının başlarında Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa sürede birçok ülkeye yayılarak etkisini gösteren Covid-19 virüsünün neden olduğu salgın Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilmiştir. Küresel bir krize yol açan ve hızla yayılan salgının yavaşlatılabilmesi için insanların hareket ve etkileşimini olabildiğince azaltacak uygulamalara geçilmeye başlanmıştır (Telli Yamamoto ve Altun, 2020). Salgının neden olduğu zorunlu kapanmalardan etkilenen sektörlerin başında şüphesiz ki eğitim yer almaktadır. UNO'nun raporuna göre Covid-19 virüsünün yaratmış olduğu pandemi 190 ülke ve yaklaşık olarak 1,6 milyar öğrenciyi etkisi altına alarak eğitim sistemi tarihinde görülmuş en büyük kesintiye neden olmuştur (Paudel, 2021). Türkiye'de ilk olarak 18 Mart 2020 itibarı ile yükseköğretim kurumlarında 3 hafta süreli aranın verilmesine ardından salgının seyrine göre sürecin belirlenmesine karar verilmiştir. Pandeminin hızla yayılması nedeni ile de YÖK tarafından eğitimin uzaktan yürütülmesine karar verilmiştir. Geçmişte uzaktan eğitim radyo, mektup, posta ve televizyon aracılığı ile gerçekleştirilen bir eğitim biçimi iken günümüzde teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme sayesinde çevrimiçi bir öğretim yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Zhao vd., 2005; Sumner, 2010; Korkmaz ve Toraman, 2020). Pandemi sürecinde üniversitelerin pek de hazırlıklı olmadığı uzaktan eğitim yöntemi deneyimlenmektedir. Mart 2020 den bugüne devam eden süreçte eğitimciler adapte olmaya çalıştıkları bu yeni durum karşısında tatbik etmedikleri durumlar karşısında adaptasyon kabiliyetlerini geliştirmeye çalışmaktadırlar. Uzaktan eğitim, farklı mekânlarda bulunan öğretmenler ve öğrenciler arasında, internet ve iletişim teknolojileri sayesinde karşılıklı bilgi

alışverişine dayalı, esnek bir çalışma ortamı sunmaktadır (Öztürk, 2016). Dolayısıyla süreç teknolojik olanaklar konusunda denk olmayan durumların aşılması noktasında büyük problemler yaşatmaktadır. Başlangıçtan bugüne geçen bir yılı aşkın süre zarfında bu yönde iyileşmeler olsa da özellikle uygulama derslerinin ağırlıklı olduğu bölümlerde kazanımların gerçekleştirilebilmesi için öğretim üyelerinin farklı öğretme tekniklerine yönelerek sürece uyumlanmaya çalıştığı görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında eğitimciler için değişime adapte olabilmeye becerisinin önemi gözler önüne serilmiştir. Tarhan, günümüzde eğitimde verimlilik ilkesinin en iyi kullanıldığı bir alan olarak "Problem Odaklı Eğitim/Fırsat eğitimi" işaret etmektedir (Tarhan, 2016) Tam da bu dönem için çare olarak doğa bilimleri alanında birçok eğitimci pandeminin oluşma sebebi ve başka birçok ekolojik problemin ortaya çıkma sebeplerinin anlatıldığı problem odaklı eğitim yaklaşımına başvurmuştur.

Assadourian Erik, eğitimin rolünün ilk çağlardan bu yana hem öğrenen birey hem de bu bireyin parçası olduğu sosyal grup için hayatta kalmayı kolaylaştırmak olduğunu söylüyor. Yazı, sanat vb. sistemler geliştikçe kültürel sistemlerle birlikte eğitsel öncelikler şekillendi ve çocukları hayatlarının devamında ihtiyacı olan araç ve bilgi ile kültürlerindeki yaşama hazırladı. İnsanların gelecekte de gelişimlerini sürdürebilmeleri için eğitimin yeniden sistemsel olarak düşünülmesi gerekmekte öğrencilerin hızlı ekolojik değişimlerden geçen gezegende hayatta kalabilmeleri için en yararlı bilgileri en etkin şekilde öğrenmeleri gerekmektedir. Yaşadığımız bugünlerde içinde bulunduğumuz pandemi gerçeği ile birlikte hayatımıza giren uzaktan (online) eğitim sürecinin de parçası olduğu örgün eğitimin çocuklarımızı değişen gezegende hayata hazırlamak, adaptasyon kabiliyetlerini geliştirmek, sosyal ve duygusal öğrenme ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulduğu bütüncül bir 'yeryüzü eğitimine' ihtiyaç olduğu gerçeği ortadadır (Assadourian, 2017)

Öğrenme sürecinin öğrenene göre düzenlendiği eğitim sistemi öğrenci merkezli eğitim sistemidir. Bu eğitimde öğretmen pasif bir konumda değildir. Öğretmen daha çok kolaylaştırıcı ve rehberdir. Öğrencilere bu eğitim sayesinde daha çok düşünme becerileri kazandırmak hedeflenir. Bu eğitimde eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve esnek düşünme gibi beceriler kazandırmak hedeflenir. Buna paralel olarak bu eğitim:

- Etkili öğrenmelerin gerçekleşmesinde büyük bir rol oynar.
- Araştırma becerilerine katkıda bulunur.
- Keşfetme duygusunun gelişmesinde etkili olur.
- Analiz ve çözümlenme becerilerini geliştirir.
- Yaparak yaşayarak öğrenme yaşantıları sunar.
- Farklı öğrenci özelliklerine hitap edilmesini sağlar.
- Öğrencilerin gizli potansiyellerini ortaya çıkarır.
- Buluş yoluyla öğrenme stratejilerine katkı sağlar (URL1, 2021).

Öğrencinin bilgiye ulaşma yollarını keşfetmesini sağlamak amacıyla kullanılan buluş yoluyla öğrenme stratejisi, öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımının temelini oluşturmaktadır. Öğrenci merkezli öğrenme olarak adlandırılan bu yaklaşımın ortaya çıkmasında bilgiyi işleme kuramı, sosyal gelişim kuramı, yapıcı kuram, çoklu zekâ kuramı, bitişiklik kuramı ve bağlaşımcılık kuramı gibi öğrenme kuramlarının etkisi olmuştur (Temizkan, 2010).

Çağımızı etkileyen önemli eğitim filozofu Dewey bilgi teorisi üzerine önceki felsefelerden farklı bir görüş savunmuştur. O bilginin, pratik alanda yaşanan deneyimlerden yola çıkılarak kurulması gerektiğini düşünmüştür. Pratik alana ait bilgi, doğruluğunun sınanması zor da olsa, fayda sağlayan bir tür bilgidir. Dewey bilgiye sürekli pratik bir kimlik kazandırmak istemiş pratikten kopuk kendi içine kapalı bilgiyi eleştirmiştir. Ona göre bilgi deneyimlerden elde edilir (Öztürk, 2008). Deneyimsel öğrenme teorisinin sahibi David A. Kolb, öğrenmeyi deneyimin bilgiye dönüştürülmesi olarak ifade eder ve deneyime dayanan ve devam eden bir süreç olduğunu söyler. Öğrenmede sonucun değil sürecin önemli olduğunu ve öğrenmenin dünyaya bir uyum süreci olduğunu aktarır (URL2, 2021).

Louve' un da ifade ettiği 'doğa yoksunluğu sendromu' kentlerde yeşil alanların arttırılması ve bu alanlarda çocukların eğitim amaçlı vakit geçirmelerinin olanaklı hale getirilmesi konusu günümüzün önemli konuları arasındadır (Louv, 2010). Doğa ile tanışma, ona rastlama olasılıklarının arttırılması, eğitim için kapalı mekanlarda geçirilen vaktin azaltılması, çocukların deneyimleyerek öğrenme imkanları ile düzenlenmiş doğal ya da doğaya öykünmüş mekanlarda temel eğitime destek olmanın yanı sıra sosyal, duygusal öğrenme ve beceri kazanma fırsatlarının yaratılması yönünde çokça çalışma ve uygulama mevcuttur.

Ekolojik toplumu ekolojik egoya sahip bireyler oluşturabilir (Uzunoğlu, 2006). Bu çerçevede okul öncesi ve ilköğretimde ekolojik okuryazarlık eğitiminin başlamasının önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca kavramsal ve davranış eğitimi teşvik eden, insanların birbiriyle ve doğal dünyayla saygılı bir diyalog içinde oldukları, düşünce duygu ve davranışlarını başkalarını umursayan bir şekilde kontrol etmeyi öğrendikleri sosyal ve duygusal öğrenme konusunda da ekolojik eğitimle birlikte dış mekanlar çokça olanak sunabilirler (Barker ve Franklin, 2017).

Ekosistem, parça bütün ilişkisi, sistem kuramı, ilişkiler ağını idrak etmiş; tek yönlü sorun-çözüm ilişkisi yerine neden-sonuç ilişkilerini keşfetmesine olanak verilen bir nesil ancak geleceğin dünyasına hazırlıklı olabilecektir (Sweney, 2017).

Bu bağlamda bildiride peyzaj mimarlığı bölümü 3. Sınıf öğrencileri ile 'Yeşilyollar' dersi kapsamında online eğitimde gerçekleştirilen bir uygulama anlatılmaktadır. Ders kapsamında öğrencilerden yeşilyol planlamasının temel felsefesi doğrultusunda daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir kente dair senaryolarını çizgi roman veya hikaye panoları (storyboardlar) oluşturarak anlatmaları istenmiştir. Senaryolarında her bir öğrenci kendi donanımı, bilgi ve becerisi doğrultusunda bireysel görsel ifade teknikleri kullanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü 'Peyzaj Teknikleri Anabilim Dalı' tarafından verilmekte olan 'Yeşilyollar Dersi' kapsamında fırsat eğitimi, öğrenci merkezli eğitim paralelinde deneyimleyerek öğrenme olanakları sunan bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin dersin kazanımlarını elde edip edemedikleri, yüz yüze yazılı sınav ölçme değerlendirme yöntemi ile değil de online eğitim sebebiyle her bir öğrencinin bireysel becerisi, probleme bireysel olarak odaklanarak dersten edindiği bilgiyi ve duygusal deneyimleri kullandığı 'öğrenci merkezli bir yöntemle' belirlenmiştir. Bu durum, hem öğrenci hem öğretim üyesi hem de dersin kazanımları açısından pandemi sürecinin beklenmedikliği ve olumsuzlukları karşısında çözüm olmuştur.

Yeşilyollar (2+0) adlı dersin amacı öğrencilere, yeşilyol kavramı ve tarihçesini; türlerini; farklı stiller, stratejiler ve farklı koşullar bağlamında oluşturulma gerekçelerini, yeşilyolların planlama, tasarım ve gelişimini yurt dışında uygulanmış başarılı örnekler üzerinden anlatarak öğretmektir. Ders kapsamında, dünyada uzun yıllardır uygulanmasına karşın ülkemiz için çok yeni olan bu planlama modeline dikkat çekmek ve zaman içerisinde hayata geçirilmesi yolunda teorik ve uygulama alt yapısının oluşturulması amaçlanmaktadır. Ders '**herşeyin birbiriyle ilişkili olduğu**' bir ekolojik felsefe ile '**insanı insanla ve insanı doğayla buluşturmayı**' amaç edinen bir planlama yaklaşımını öğretmeyi hedeflemektedir.

Uygulamada, dersin öğrenme çıktılarından biri olan; 'Öğrenciler yeşilyol kavramını, tarihi gelişimini öğreneceklerdir ve yeşilyol planlama modelinin bütüncül kent ekosistemi açısından önemini kavrayacaklardır' kazanımını gerçekleştirmek adına onlardan;

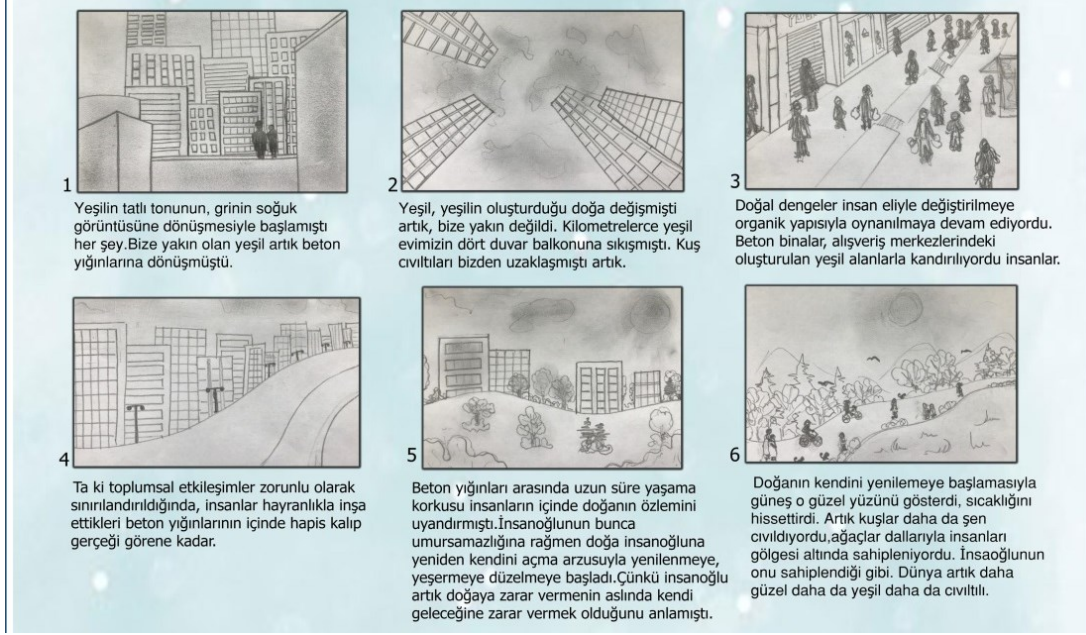
Yeşilyol kavramı, felsefesi ve planlama modelinin bütüncül kent ekosistemi için ortaya koyduğu hizmetler ve önemini anlatır bir çizgi roman tadında öyküleme çalışması yaparak hikaye panoları (storyboard) oluşturmaları istenmiştir. Çizgi romanı eğitim amaçlı kullanma fikri eğitimciler tarafından tarif edilen konular hakkında farkındalığı arttırmak veya bilgi aktarma için bir araç olarak (tiyatro ve film gibi) kullanılmaktadır (Melhmann vd., 2017).

Öyküleme yaklaşımı çeşitli bileşenleri içeriyor olması ve öğrencilerin öğretim sürecinde yaratıcılıklarını ortaya koyabilmesine imkan sunan önemli öğretim tekniklerinden bir tanesidir (Erişti Bedir, 2016).

Öğrencilerden aynı zamanda kendi donanım ve becerileri, içinde buldukları pandemi süreci kaynaklı bireysel duygusal ve fiziksel deneyimleri paralelinde, tamamen öğrenci merkezli bir süreç izlemeleri istenmiştir.

3. Bulgular

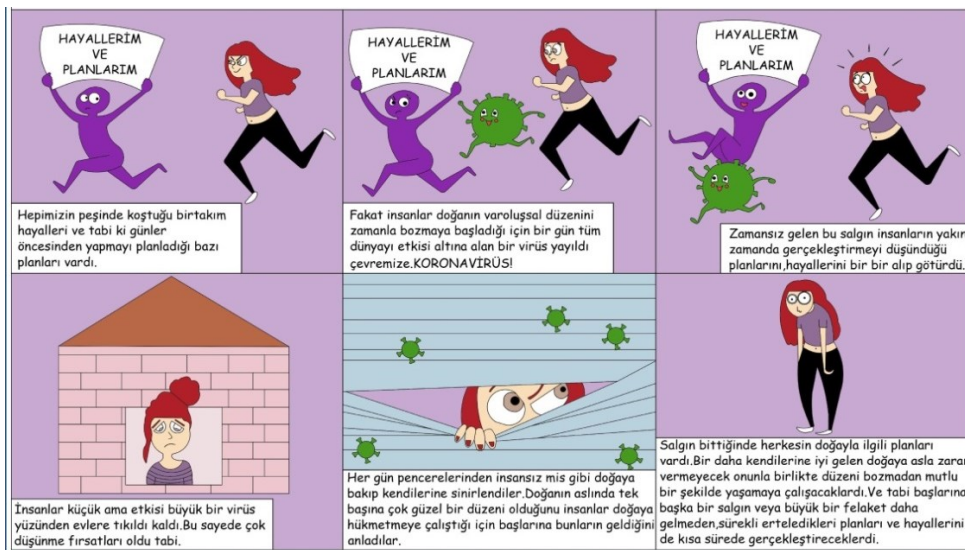
Aşağıda birkaç öğrencinin duygusal ve fiziksel deneyimlerini aktarırken kendi donanım ve becerilerine yönelik oluşturduğu 'hikaye panoları'na (storyboards) yer verilmiştir.

Şekil 1. Sedef ŞÜKÜR Senaryo Paftası

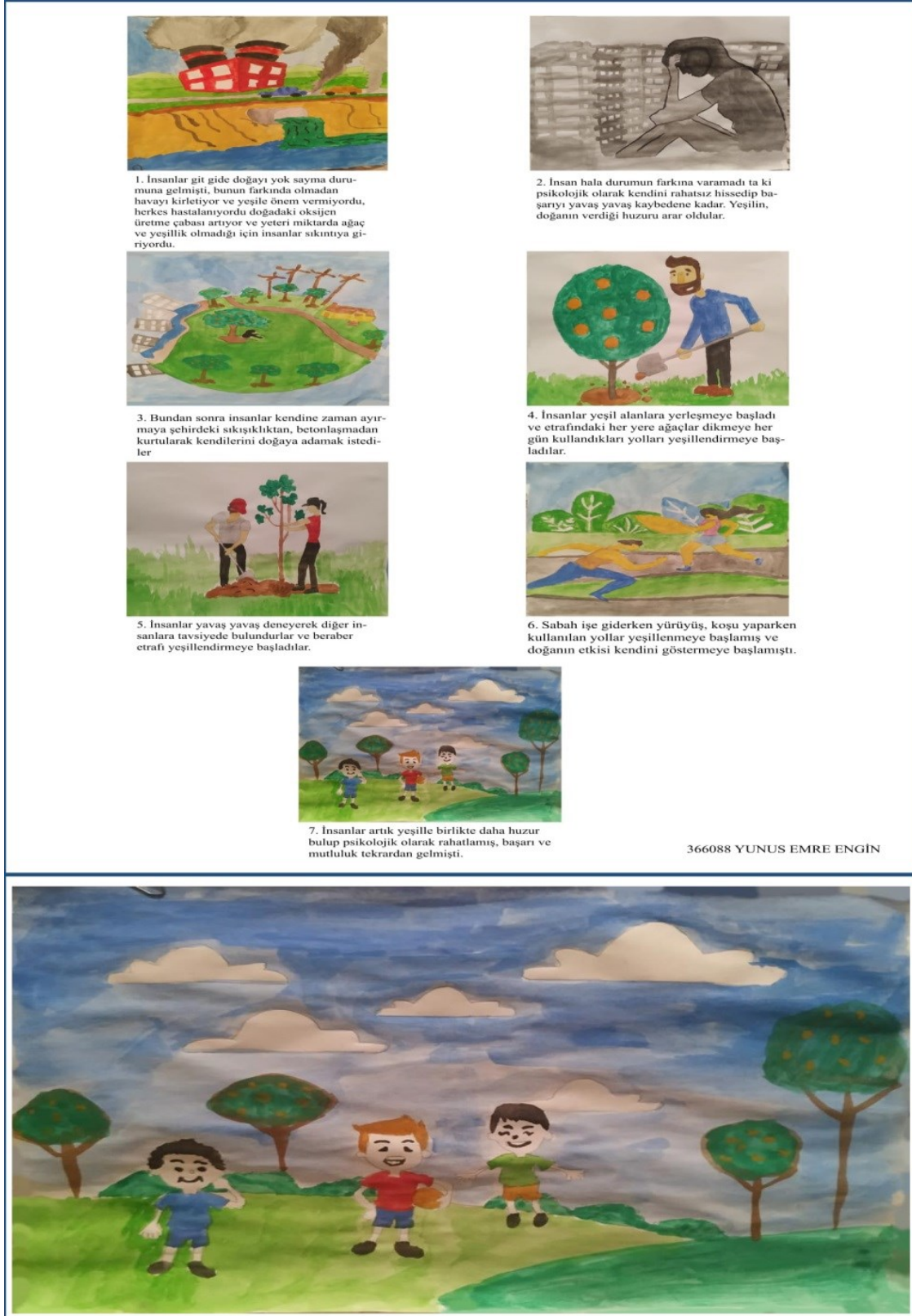
Şekil 2. Zeynep Bayraktar Senaryo Paftası

Şekil 3. Kübra GEZİCİ Senaryo Paftası

Şekil 4. Sena ACAR Senaryo Paftası

Şekil 5. Yunus Emre ENGIN Senaryo Paftası

Şekil 6. Zeynep Şeyda BAYDAR Senaryo Paftası

Ürünler incelendiğinde öğrencilerin kara kalem skeçler, sulu boya, photoshop, internet kaynaklı farklı fotoğraf ve görsel ürünler kullanarak probleme cevap olan senaryolarını görselleştirmiş oldukları görülmüştür.

Öğrenciler uygulama sürecinde empati, yaratıcılık, aydınlanma, ani kavrayışlar, sorunların çözümünde etkin rol alma, etkili öğrenme, gizli potansiyellerini ortaya koyma deneyimlemişlerdir.

Sonuçta öğrenciler yeşilyol kavramı ve felsefesi doğrultusunda içinde buldukları koşulları da değerlendirerek bir planlama yaklaşımının önemi ve işlevleri doğrultusunda alan kullanım kararlarını görselleştirmişlerdir.

Deneyimleyerek öğrenme sayesinde onlar için kalıcı ve hafızada yer edinen bir etkinlik olmuştur. Öğrencilerin kendi donanım ve becerilerini kullanmasına olanak sunan uygulama öğrencilerin farklı yaratıcılık potansiyellerini göstermelerine ve kendilerini özgün bir şekilde ifade etmelerine imkan sunmuştur. Kendilerini ifade etme fırsatı öğrencilerin teknik becerilerinin gelişmesine katkı sağlamıştır.

Böyle bir uygulama öğrencilerin motivasyonunu arttırmıştır. Öğrencilerin derse ilgisi ve devam durumları pozitif yönde etkilenmiştir. Ders dışı saatlerde de öğretim üyesi ile iletişimin dolayısıyla öğrenmenin devam ettiği süreçlere tanık olunmuştur. Bu zor ve beklenmedik pandemi günlerinde ders süreci ve sonuç ürünler öğretim üyesi açısından da memnun edici olmuştur. Sonuç olarak öğrencilerin kendi becerileri ve ilgileri ışığında aktif olarak katılım gösterdiği uygulama hem yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya hem de keyif almalarına böylece motivasyonlarının artarak dersin daha etkili bir şekilde tamamlanmasını sağlamıştır.

4. Sonuç

Eğitim her koşulda sürdürülmesi gereken bir eylemdir. İnsan bu dünyada var olma serüveni boyunca deneyimleyerek öğrendikleriyle tarihini, kültürünü, sanatını ve bilimini ortaya koymuştur. Nesilden nesile aktardığı bu birikimler değişen dünya ile her geçen gün yenilenmektedir. Bu serüven devam ettiği müddetçe doğrular, hatalar, bunlardan çıkarılan derslerle öğrenme sürekliliği, kalıcılığı, değişen koşullar ve ihtiyaçlar yönünde gelişimi için eğitim her zamanda insanlığın en önemli gündemi olacaktır.

Ailede başlayan ardından okul öncesi, ilkokul ve ortaokul, lise, üniversite lisans ve lisansüstü olarak sıralayabileceğimiz eğitim ve öğrenme süreci uzaktan eğitimle pandemi nedeniyle ani bir şekilde karşılaşmış olsa da gelecekte de online eğitimin devam edeceği gerçeği nettir. Bu bir yılı aşkın sürenin deneyiminde hazırlıksız

olunduğu için birçok dezavantaj yaşanmışsa da birçok avantaj da gözlenmiştir. Uygulamalı derslerin ağırlıklı olduğu bölümler için dahi süreç öğrenci-öğretici kuruluş açısından denk ve yeterli teknolojik alt yapı oluşturulabilirse uzaktan ve yüz yüze eğitimin karışımı bir sisteme geçiş kaçınılmaz görünüyor. Bu nedenle gelecek, eğitim ve öğretimde katılmış yöntem teknikler yerine gelişen teknoloji, değişen koşullar doğrultusunda öğrenme çıktılarına ulaşmada farklı olanaklar sunan, yenilikçi yöntem ve tekniklere gebe dir. Bu da adaptasyon kabiliyeti güçlü, esnek, donanımlı, yenilikçi eğitim kurumları ve eğitimcilerle mümkün olabilecektir.

Acknowledgements

Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nün 2019-2020 Bahar Yarıyılı'nda Yeşilyollar Dersi'ni seçen ve uygulamaya katılan tüm öğrencilerine sonsuz teşekkürler.

Conflict of Interests

The Authors declare no conflict of interest.

References

- Assadourian, E. (2017). Yeryüzü eğitimi: değişen gezegende eğitimi yeniden düşünmek. *Dünyanın Durumu 2017 Yeryüzü eğitimi: değişen gezegende eğitimi yeniden düşünmek, WorlWatch (s. 3) Enstitüsü* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Barker, P., & Franklin, A. M. (2017). Zorlu bir yüzyıl için sosyal ve duyu sal öğrenme. *Dünyanın Durumu 2017, Yeryüzü eğitimi: değişen gezegende eğitimi yeniden düşünmek, WorlWatch Enstitüsü (s. 115-128)*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Erişti Bedir, S. D. (2016). Katılımcı tasarım temelli dijital öyküleme sürecinde ilköğretim öğrencilerinin yaratıcılık göstergeleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 7(4)*, 462-492.
- Korkmaz, G. & Toraman, Ç. (2020). Are we ready for the post-COVID-19 educational practice? An investigation into what educators think as to online learning. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES), 4(4)*, 293-309.
- Louv, R. (2010). Doğadaki son çocuk. Tübitak Yayınları
- Melmann M., Jorsater, E., Melmann A., & Pometun O. (2017). Canavarın gözünün içine bakmak: Sürdürülebilirlik için çizgi roman. *Dünyanın Durumu 2017 Yeryüzü eğitimi: değişen gezegende eğitimi yeniden düşünmek, WorldWatch Enstitüsü (s. 141-154)*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Öztürk, A. (2016). Tasarım eğitiminde yeni yaklaşımlar: çevrimiçi tamamen uzaktan tasarım eğitimi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*, 314-326.
- Öztürk, M. (2008). John Dewey'in eğitim felsefesi. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Paudel, P. (2021). Online education: Benefits, challenges and strategies during and after COVID-19 in higher education. *International Journal on Studies in Education (IJonSE), 3(2)*, 70-85.
- Sumner, J. (2010). Serving the system: A critical history of distance education. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning, 15(3)*, 267-285.
- Sweney, L.B. (2017). Bütün sistemler ileri! Sistemden anlayan bir nesil yetiştirmek. *Dünyanın Durumu 2017, Yeryüzü eğitimi: değişen gezegende eğitimi yeniden düşünmek, WorldWatch Enstitüsü (s. 169-184)*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tarhan, N. (2016). Bilinçli aile olmak. Timaş Yayınları
- Temizkan, M. (2010). Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımına göre düzenlenen Türk Dili II dersinin konuşma becerisine yönelik tutumlarına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi, 40(187)*, 86-103.
- URL1. (2021). Öğrenci merkezli eğitimin avantajları. <https://www.unihayat.org/ogrenci-merkezli-egitimin-avantajlari/> Erişim Tarihi: 22.04.2021.
- URL2. (2021). Deneyimleyerek öğrenme nasıl daha kalıcı öğrenmeyi sağlıyor? <https://medium.com/@EgitmenPanda/deneyi-CC%87mleyerek-%C3%B6%C4%9Frenme-nasil-daha-kalici-%C3%B6%C4%9Frenmeyi-CC%87-sa%C4%9Fliyor-3785fdcf22d> Erişim Tarihi: 22.04.2021.
- Uzunoğlu, S. (2006). Çevreyi korumada yeni bir kavram: Ekolojik ego. *Ekoloji, 15(58)*, 33-37.
- Yamamoto, G. T., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3 (1)*, 25-34.
- Zhao, Y., Lei, J., Yan, B., Lai, C., & Tan, H. S. (2005). What makes the difference? A practical analysis of research on the effectiveness of distance education. *Teachers College Record, 107(8)*, 1836. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.127.7116&rep=rep1&type=pdf>